

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skat- teudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 106: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø.

Af Jette Gottlieb (EL) og Bruno Jerup (EL). (Fremsat 10/1 95).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Afgrænsningen af arbejdsmiljøloven er knyttet til arbejdssituationen. Det betyder enkelt sagt, at det, loven skal sikre, er, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Der skal altså være tale om arbejde eller arbejds lignende forhold.

Arbejdsmiljølovens hovedområde omfatter arbejde, der udføres for en arbejdsgiver, men nogle af lovens bestemmelser om f.eks. tekniske hjælpemidler samt stoffer og materialer finder også anvendelse på arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver. Men der skal altså være tale om arbejde.

Dele af den personkreds, lovforslaget omhandler, er allerede i dag omfattet af arbejdsmiljøloven, men kun når de udfører arbejde; f.eks. anses arbejde med produktion, som bl.a. udføres af elever på produktionsskoler og beskæftigede på beskyttede værksteder, for arbejde for en arbejdsgiver og er dermed omfattet af arbejdsmiljølovens hovedområde.

Inden for undervisningsområdet gælder, at elever og studerende ved udførelse af praktiske øvelser af arbejdsmæssig karakter er omfattet af arbejdsmiljølovens udvidede område. Dette

omfatter bl.a. skoleelever og studerende under udførelse af fysikforsøg, biologi- og kemiøvelser samt elever på tekniske skoler og AMU-centre under udførelse af praktiske øvelser af arbejdsmæssig karakter. Dette betyder f.eks., at maskiner og tekniske hjælpemidler på værksteder skal leve op til arbejdsmiljølovens krav, samt at reglerne om farlige stoffer og materialer skal følges.

Det er min holdning, at alle skal sikres et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Det bestræber vi os også på, og det har vi et lovgivningsmæssigt grundlag for. Dermed være ikke sagt, at alle arbejdsmiljøproblemerne i Danmark er løst; der kræves et behærdigt arbejde de næste år for at sikre det.

Personer, der ikke hører under arbejdsmiljøloven, fordi de ikke er i en arbejdssituation, skal naturligvis også have gode forhold. Målet er vi vist alle enige om, men selv om arbejdsmiljøloven er god, er den altså ikke noget columbusæg, hvorunder alle danskernes sundhed og trivsel hører.

Arbejdstilsynet og alle de andre aktører på arbejdsmiljøområdet er jo primært eksperter i virksomhedernes arbejdsmiljø. Når det f.eks. handler om børns almindelige sundhed og trivsel, så er det andre instanser, der har både ansvaret og ekspertisen. Her tænker jeg i første omgang på amter og kommuner, men også på andre ministerier, f.eks. Socialministeriet og Sundhedsministeriet.

Hvis Arbejdstilsynet skulle tage sig af sundhed og trivsel for børnehøvebørn, sygehuspatienter og plejehjemsbeboere – for bare at nævne nogle af eksemplerne – ville det medføre meget store investeringer med opbygning af viden og ekspertise – viden og ekspertise, som andre allerede i dag besidder. Jeg tror ikke, nogen ville synes, det var en god idé, at man skulle opbygge ny ekspertise.

Jeg vil godt pege på en del af lovforslagets intention, som vi vil kigge på, og som vi allerede arbejder med, sådan som jeg og min kollega undervisningsministeren i et samråd har tilkendegivet. Det drejer sig om, på hvilken måde vi kan forbedre elevernes og uddannelsessøgendes vilkår – eller arbejdsmiljø, for i nogen grad kan man jo definere en undervisningssituation som arbejde. Det skal der nu nedsættes et tværministerielt udvalg til at kigge på. Ligeledes er der en samarbejdsaftale på trapperne, som skal sikre, at der ikke er nogen huller i ansvaret for at leve op til arbejdsmiljølovens intentioner.

På den baggrund – altså at der er et tværministerielt udvalg, at der er en samarbejdsaftale undervejs, og at der selvfølgelig også skal gøres bestræbelser fra amter og kommuner i retning af noget af det, som forslagsstillerne har intentioner om – vil jeg afvise lovforslaget, som det foreligger i dag.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

For det første vil jeg gerne spørge arbejdsministeren, om det ikke er rigtigt, at alle de problemer, som ministeren opregner med, hvorvidt beboere på plejehjem, elever og andre grupper kan klares alene af Arbejdsministeriet, har været kendt meget længe. Det er selvfølgelig interessant, at man nu laver et tværministerielt udvalg, men risikerer vi ikke bare, at det bliver en syltekrukke for et problem, som har været kendt i mange år?

Og for det andet: Hvilke demokratiske muligheder har de beboere, som ministeren snakker om, rent faktisk for at gribe ind i dag og sige: Vores forhold er for dårlige? Hvilke muligheder har de f.eks. for at tilkalde et eftersyn ud over en politianmeldelse?

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Hvis man tager plejehjem og plejehjemsbeboeres ve og vel, som jo ligger os alle sammen på sinde, så er det jo sådan, at det er kommunerne, der har ansvaret for, at plejehjemsbeboere har det godt eller i hvert fald befinder sig i rammer, som man ikke kan anfægte som sundhedsskadelige. Det er et kommunalpolitisk anliggende, det er et kommunalpolitisk ansvar.

Når vi snakker om arbejdsmiljøloven, så har den jo som udgangspunkt, som jeg sagde i mine bemærkninger før, at man skal sikre ved lønarbejde og også – i medfør af visse dele af den udvidede formålsparagraf – i undervisningssituationer, at arbejdsmiljølovens bestemmelser er overholdt. Der er det altså ikke et kommunalpolitisk ansvar i den forstand.

Det er nok vigtigt i debatten her at holde fast i, hvem der har ansvar for hvad. Det er et politisk ansvar, hvorvidt børnehaverbørn og plejehjemsbeboere faktisk har nogle rammer for deres liv, hvad enten de nu kun er der i nogle timer om dagen eller de er der hele døgnet. Det er altså et politisk ansvar.

Der bliver så spurgt, hvilke muligheder man har. Ja, hvis man nu forestillede sig en situation på et plejehjem, som var meget grel, meget dårlig, ville jeg formode, at hvis det var dårligt for

plejehjemsbeboerne, var det også dårligt for medarbejderne. Medarbejdernes arbejdsvilkår, arbejdsstedets indretning, anvendelse af stoffer og kemikalier og tilrettelæggelse af arbejdet knytter sig til medarbejderne, men påvirker jo i utrolig høj grad de mennesker, som er afhængige af disse medarbejdere. Og medarbejderne har jo mulighed for at indgive anmeldelse til Arbejdstilsynet, at tilkalde Arbejdstilsynet, i de situationer, hvor arbejdsmiljøet ikke er godt nok.

Så der er sådan set, kan man næsten sige, en indirekte mulighed. Man må formode, hvis miljøet er så dårligt – hvad det forhåbentlig ikke er ret mange steder – at det er et fælles problem og et problem, der altså også angår dem, der er medarbejdere i institutionen; og de har altså mulighed for at trække på Arbejdstilsynets viden og ekspertise, og Arbejdstilsynet har mulighed for at gribe ind med enten vejledning eller påbud.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

To ting. For det første er det spørgsmålet om mulighederne for at få lavet om på tingene, og dér henviser arbejdsministeren til, at det er et politisk ansvar for kommunerne. Det samme kan man jo sige i forhold til de ansatte, som er ansat på skoler osv.; dér har de selvfølgelig også et politisk ansvar.

Det, vi snakker om her, er jo tværtimod en demokratisk ret for den enkelte og for grupper af borgere – det er sådan set en lidt anden diskussion – som har mulighed for at gribe ind og få en lille smule kontrol over, hvad der sker i deres dagligdag, og prøve på at ændre det. Det er den ene ting.

Og så om, hvorvidt man kan sige, at hvis arbejdsmiljøloven er opfyldt for en enkelt ansat, så er den det nok også for alle andre: Det mener jeg er noget sludder fra arbejdsministerens side. Ofte kan det være sådan, at arbejdsmiljøproblemer er et meget individuelt problem. Det kan godt være, at der i et klasselokale er dårlige forhold ét sted i lokalet, men ikke nødvendigvis dér, hvor læreren står. Der kan godt være træk ét sted, der kan være dårlige forhold et andet sted, uden at de generer den ansatte. Derfor mener jeg ikke, at den betragtning kan holde.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne sige, at netop når det er et politisk ansvar, har hver enkelt borger i et demokratisk samfund jo sine rettigheder og sine muligheder.

Der er alene tale om, i hvilken retning og i hvilket forum man skal bruge sin ret.

Hvis man er medarbejder i en institution eller på en virksomhed, har man retten til – i forhold til sit arbejdsmiljø – at henvende sig til Arbejdstilsynet.

Hvis man er forælder til et barn i daginstitution og ikke synes, at barnets daginstitution fungerer godt nok, ja, så kan man jo henvende sig til enten daginstitutionsbestyrelsen eller kommunalbestyrelsen. Og det samme er gældende på et plejehjem.

Så det er jo ikke sådan, at man, fordi arbejdsmiljøloven ikke er så bred i sit grundlag, at den dækker hele befolkningens sundhedsproblemer, er udelukket fra at bruge sin demokratiske ret som borger til at pege på ting, der ikke er i orden, og presse på dér, hvor man kan, for at få dem bragt i orden.

Peder Sass (S):

Et sikkert og sundt arbejdsmiljø har meget høj prioritet i den danske arbejdsmarkedspolitik. Det har det naturligvis, fordi alle i et moderne samfund erkender betydningen af at forebygge arbejdsskader m.v. Igennem denne indsats reducerer man de menneskelige og samfundsmæssige omkostninger ved sygebehandling, genoptræning m.v.

Den gældende lov omfatter som udgangspunkt arbejde for en arbejdsgiver, men i loven er der også angivet en række bestemmelser, der omfatter arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver.

Det betyder, som arbejdsministeren allerede har sagt, at i undervisning, hvor der udføres praktiske øvelser af arbejdsmæssig karakter inden for bl.a. de kreative fag, er dette arbejde også omfattet af arbejdsmiljølovens udvidede område. Dette arbejde skal planlægges og tilrettelægges, således at det kan udføres både sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

I bemærkningerne til lovforslaget sporer man da også en vis usikkerhed med hensyn til, om nogle af de nævnte persongrupper ikke allerede er omfattet af arbejdsmiljøloven.

Når en skoleelev således står i et sløjdlokale og arbejder ved en drejebænk eller med en boremaskine under praktiske øvelser, ja, så skal arbejdsmiljølovens krav naturligvis opfyldes.

Det er mit indtryk, at der allerede i dag inden for den offentlige sektor er et omfattende kendskab til arbejdsmiljøområdet. Den beskyttelse, der i dag kommer de ansatte til gode, vil auto-

matisk også komme de personer til gode, som er indskrevet på en sådan institution.

Som ligeledes nævnt af arbejdsministeren, har der for kort tid siden været et samråd i Uddannelsesudvalget, hvorunder det blev oplyst, at Arbejdsministeriet og Undervisningsministeriet arbejder på en samarbejdsaftale, hvori præciseres Arbejdstilsynets tilsyn med elevernes arbejdsmiljø.

Vi finder i Socialdemokratiet, at indholdet i denne aftale skal have lov til at bevise sin værdi, før samfundet begynder at stille nye krav. Vi kan således på nuværende tidspunkt ikke støtte lovforslaget.

Helge Sander (V):

Venstre må afvise Enhedslistens forslag. Den eksisterende arbejdsmiljølov føler vi er tilstrækkelig dækkende. Som det vil fremgå af behandlingen af det efterfølgende forslag her i Tinget i dag, finder vi faktisk netop, at arbejdsmiljøloven til tider endda er for bredt dækkende.

Henriette Kjær (KF):

I Enhedslistens forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø foreslås det, at personer, der er indskrevet i eller bor på en kommunal eller amtskommunal institution, samt personer, der gennemgår en uddannelse, skal omfattes af arbejdsmiljøloven.

Umiddelbart lyder det meget logisk, at også disse grupper kan dække sig ind under arbejdsmiljøloven. Og jeg har også noteret mig, at arbejdsministeren vil nedsætte et tværministerielt udvalg, der skal se nærmere på elever og studerendes arbejdsmiljø. Dette arbejde ser vi frem til i Det Konservative Folkeparti.

Men det vil efter Det Konservative Folkepartis opfattelse skabe en masse bureaukrati, hvis der på hver eneste skole, hvert eneste gymnasium, plejehjem, osv. skal nedsættes et sikkerhedsudvalg, vælges sikkerhedsrepræsentant, modtages besøg af Arbejdstilsynet, osv.

I bemærkningerne til lovforslaget foreslår man godt nok, at ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere bestemmelser for strukturen af samarbejdet mellem arbejdsgiver, de personer, der opholder sig på institutionerne, og Arbejdstilsynet.

Men for mig ser det ud, som om forslaget gennemførelse vil betyde et væld af råd og udvalg, der ender i det helt store bureaukrati, samt en ny kæmpebyrde for Arbejdstilsynet.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at det er vigtigt med et godt arbejdsmiljø på vores uddannelsessteder og på vores institutioner. Jeg er også sikker på, at man ude omkring er opmærksom på arbejdsmiljøet. Langt de fleste steder er der oprettet en form for samarbejdsudvalg, hvor man allerede i dag tager problemer med arbejdsmiljøet op.

Der er ingen tvivl om, at det er vigtigt, at f.eks. indeklimaet er godt på vores institutioner og skoler, men i de tilfælde, hvor der er problemer, er det også mit indtryk, at man gør alt for at løse dem. Mange problemer løses jo allerede via bygningsreglementet. Spørgsmålet er derfor, om der er brug for, at de foreslåede grupper bliver omfattet af arbejdsmiljøloven, hvis man allerede i dag kan løse problemerne i fred og ro.

Vi kan i Det Konservative Folkeparti altså ikke stemme for Enhedslistens lovforslag.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har et enkelt spørgsmål til fru Henriette Kjær, som anfører, at dette forslags gennemførelse skulle betyde, at man på hver eneste skole skulle opbygge et nyt bureaukratisk netværk af sikkerhedsrepræsentanter.

Det kunne jo bl.a. være, at nogle af de organer, der allerede er, kunne få nogle naturlige demokratiske ekstraopgaver, f.eks. at elevrådet også i sin midte har én, der er ansvarlig for sikkerheden eller miljøet på skolen, og som har den mulighed på opfordring af elever at tilkalde Arbejdstilsynet, hvis det er for ringe. Hvis der er grund til det, kan det selvfølgelig godt være, at det kan klares i al mindelighed uden problemer. Det kan være, det kan klares uden, men det er ikke det, vi taler om, for det kan allerede klares nu. Det, vi taler om, er de situationer, hvor der ikke er et gehør for den slags.

I daginstitutioner kunne det være rimeligt, at forældrebestyrelserne fik en sådan mulighed. Vi forestiller os ikke, at det er dem, der er i vuggestuen, og børnehavebørnene, der skal tilkalde Arbejdstilsynet, men deres forældre burde have den mulighed blandt deres midte i forældrebestyrelsen at vælge én, som man siger til: Du er ansvarlig for arbejdsmiljøet på vores børns vegne her.

Det synes jeg er en rimelig ordning, som ikke kræver ekstra bureaukrati, men som putter ekstra demokrati ind i det, der allerede findes.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg vil til hr. Bruno Jerups kommentarer sige, at det måske var en idé at præcisere den slags ting i lovforslaget, så der ikke opstår misforståelser, altså at Enhedslisten godt kunne have lavet en model, inden man præsenterede et sådant lovforslag. Det ville også gøre det lettere at tage stilling til det.

Hvad angår bureaukratiet, tror jeg altså, at uddannelse af en helt ny form for medarbejdere i Arbejdstilsynet vil kræve, at der ansættes en masse ekstra folk. Det vil blive dyrt, og det mener jeg ikke der er ressourcer til. Så mener jeg, der er vigtigere steder at sætte ind.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Der er jo ikke noget som helst til hinder for, at man i en daginstitution blandt forældrene vælger én, der er ansvarlig for arbejdsmiljøet i den pågældende daginstitution. Det er der overhovedet ikke noget til hinder for.

Spørgsmålet er, hvor vedkommende forælder skal henvende sig. Hvem er ansvarlig for arbejdsmiljøet i en daginstitution? Det er jo ikke Arbejdstilsynet. Arbejdstilsynet er kontrolmuligheden. Den, der er ansvarlig for et arbejdsmiljø i en daginstitution eller på et plejehjem, er kommunalbestyrelsen. Den, der måtte blive valgt til denne opgave – og selve ideen synes jeg er god nok – skal så være opmærksom på, at henvendelse som valgt forælder på arbejdsmiljøets vegne skal ske til kommunalbestyrelsen, for de er som arbejdsgivere ansvarlige for, at arbejdsmiljøloven overholdes for de medarbejdere, der er i den daginstitution.

Jeg tror således egentlig ikke, at vi er så fjernt fra hinanden indholdsmæssigt, når det gælder spørgsmålet om at få bevidstgjort så mange som overhovedet muligt om, at vi skal have et godt arbejdsmiljø, hvad enten det er i daginstitutionerne, i undervisningssektoren eller i metalindustrien. Men jeg tror, vi er nødt til at holde begreberne en lille smule klare med hensyn til, hvem der er ansvarlig for arbejdsmiljøet, og det er den til enhver tid værende arbejdsgiver, hvad enten det er en administrativ direktør, eller det er en politisk arbejdsgiver, og det er i det nævnte tilfælde kommunalbestyrelsen.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jamen der er ikke nogen tvivl om, at det er arbejdsgiveren, der er ansvarlig. Spørgsmålet er,

hvad man gør, hvis der faktisk er problemer, og det er i sådanne tilfælde, der bør være mulighed for at tilkalde Arbejdstilsynet, for Arbejdstilsynet kan nogle vældig interessante ting; de kan nemlig komme med nogle påbud, hvis tingene ikke er i orden.

I den forbindelse kan man ikke sige, at det er et problem, at der er brug for en masse ekstra ressourcer, for at Arbejdstilsynet skal kunne løse den opgave. Nej, sagen er, at hvis det er nødvendigt at tilkalde Arbejdstilsynet, foreligger der et problem, som er så stort, at det skal løses. Derfor er det helt klart, at man er nødt til at gøre det på den måde.

Anne Baastrup (SF):

Der skal ikke være tvivl om, at vi i SF er fuldstændig enige med Enhedslisten i, at det er nødvendigt at få arbejdsmiljølovgivningen til også at omfatte denne målgruppe.

Vi har bare det måske lidt principielle problem, at den konstruktion, som Enhedslisten har valgt i det foreliggende lovforslag, lige præcis er at overlade det til ministeren uden egentlig at give en reel beskrivelse af, hvad bemyndigelserne skal bruges til – de bliver præciseret ganske kortfattet – og alene på baggrund af den debat, der har udspondet sig her, er det meget svært for os at se, om det er den rigtige model, som Enhedslisten har lagt op til i dette lovforslag.

Vi ser derfor frem til at kunne bruge udvalgsarbejdet, som vi forventer relativt snart bliver færdigt, som baggrund for at lave de tilretninger i arbejdsmiljøloven og i anden lovgivning, som tilgodeser Enhedslistens og vores fælles projekt, nemlig at få nogle ordentlige betingelser for børn, unge og gamle på institutioner af forskellig karakter.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne begynde med at sige noget positivt. Jeg er fuldstændig enig med Enhedslisten i én ting, nemlig at det er vigtigt med et godt arbejdsmiljø. Derudover må jeg sige, at dette forslag, som andre har været inde på det, bedst kendetegnes ved, at man sammenblander de institutioner, der allerede eksisterer.

Det indeholder udvidelse af bureaukratiet, og vi har allerede fået tilsagn om, at Arbejdstilsynet kan indkaldes, hvis der er problemer. Jeg har siddet mange år i en kommunalbestyrelse, så jeg ved, hvor meget man gør ud af det. Det er faktisk kommunens ansvar, og de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der sidder i bestyrelserne i

børnehaver og andre daginstitutioner, tager faktisk også det ansvar alvorligt. Jeg har i hvert fald endnu ikke mødt nogen, der ikke har taget det alvorligt at sikre, at der er mulighed for et godt arbejdsmiljø i de forskellige daginstitutioner.

Ganske kort kan jeg derfor sige, at vi synes, det er en sammenblanding, og at vi ikke kan gå ind for det, men vi er tilfredse med, at vi får en debat om arbejdsmiljøet, og håber, at den kan køre over i noget andet siden hen, så vi får sikret et godt arbejdsmiljø også på daginstitutioner og andre steder. Men denne sammenblanding duer ikke.

Vibeke Peschardt (RV):

Ja, denne fredag står jo i arbejdsmiljøets tegn, og lad mig sige med det samme, at vi ikke kan støtte det første forslag, der er fremsat af Enhedslisten.

Jeg er selv medlem af en kommunalbestyrelse, og jeg ved, i hvilket omfang man i kommunerne ude i Danmark tager sig af disse problemer, ikke mindst fordi de bliver rejst af borgerne selv; de bliver rejst af skolebestyrelserne rundt omkring, de bliver rejst af forældrene i daginstitutionerne, og kommunerne er, jeg vil ikke sige under pres, men i hvert fald under stadigt opsyn af alle brugerne. Og sådan synes jeg det skal blive ved med at være. Så den del af forslaget tror jeg ikke jeg kan støtte.

Det er selvfølgelig udmærket, at der nu bliver nedsat et udvalg, der kommer til at se på disse problemer, men jeg mener egentlig, at den opdeling, man har i øjeblikket med Arbejdstilsynet på den ene side og kommunerne og amterne med tilsynet for deres institutioner på den anden side, er den rigtige.

Jeg kan altså ikke give tilsagn om nogen støtte til det foreliggende lovforslag.

Bruno Jerup (EL):

Jeg vil gerne lige prøve at begrunde vores forslag.

Arbejdsmiljøbestemmelserne giver jo nogle lidt mere kontrollerbare regler for, hvilke forhold der skal være for ansatte på en arbejdsplads. Det er klart, at det giver en vis sikkerhed for lønmodtagerne – ikke i alle henseender, men det giver en vis sikkerhed for, at man, hvis man kommer ud for noget, som er uacceptabelt, selvfølgelig kan gå til sin arbejdsgiver, men man kan også gå videre og så få pålæg fra Arbejdstilsynet. Den mulighed findes ikke for en meget stor gruppe af borgere, som befinder sig i en næsten

tilsvarende situation. Det eneste, der adskiller dem fra de ansatte, er, at de ikke har en kontrakt på, at de er ansat.

At man har udvidet det sådan, at man tager nogle elever og studerende med, nemlig dem, der arbejder med praktisk arbejde, redskaber og kemikalier og lign., er selvfølgelig udmærket, men det er på sin vis en ulogisk opdeling. Det er ikke særlig logisk, specielt ikke når man tænker på den måde, hvorpå vi normalt opfatter f.eks. en undervisningssituation, som jo er en arbejds-situation, hvor det i realiteten ikke kun er lærerne, der arbejder, men hvor eleverne forhåbentlig også forsøger at arbejde med at lære noget og løse nogle af de problemer, der findes. De er udsat for nøjagtig de samme ubehageligheder eller behageligheder, som lærerne er, men det kan godt være individuelt, hvor problemerne ligger: om der er træk, hvordan lysforholdene og temperaturen er. De er jo ikke ens i et lokale, hvor der er mange mennesker.

Dette spørgsmål har været behandlet igennem mange år, og derfor er det selvfølgelig udmærket, at man nu vil lave et tværministerielt udvalg og tale med den ene og den anden om det, men det er faktisk adskillige år siden, at eleverne og de studerende pegede på, at der var et problem her, at der var nogle ting her, som man burde se på.

Arbejdstilsynets direktør, Erik Andersen, udtaler i Ingeniøren nr. 51 i december 1994, at han mener, det er på tide, at arbejdsmiljøreglerne kommer til at gælde for elever og studerende. Jeg synes, det er vigtigt, at man følger ham og giver eleverne og de studerende det, jeg vil kalde et magtinstrument eller et demokratisk instrument, som jeg tror de vil være i stand til at håndtere og bruge på rette måde.

I Det Fri Aktuelt var der også så sent som for et par dage siden, nemlig den 1. februar, en længere artikel om de miljøproblemer, der var i institutionerne. Der har man reelt ikke mulighed for at sige: Nu er det for groft, nu tilkalder vi Arbejdstilsynet. I sådanne situationer synes vi, det kunne være rimeligt nok, at man f.eks. gav de voksne og i dette tilfælde ikke de ansatte, men forældrene, som jo måske i nogle sammenhænge føler et særligt ansvar for deres børn, mulighed for at sige: Nu er det for groft, nu skal der gøres noget ved det.

Så nytter det ikke noget, at kommunen siger: Jamen vi har gjort vores bedste, og vi har også nogle problemer med at få økonomien til at hænge sammen. I en sådan situation er det rart

nok, at de har mulighed for at sige: O.k., jamen så går vi til Arbejdstilsynet – nu er det for meget.

Når det drejer sig om daginstitutioner, har det faktisk en stor betydning for sundheden. Det har været dokumenteret i flere sammenhænge. For et par år siden var der en artikel af Anne Corintel i Ugeskrift for Læger, som påviste en klar sammenhæng mellem pladsforholdene i daginstitutioner og antallet af kvadratmeter pr. børn. F.eks. viste hun, at hvis at man øgede antallet af kvadratmeter med én pr. barn, sænkede man sygeligheden med 10 pct. Til orientering kan det oplyses, at man både i Norge og Sverige har langt flere kvadratmeter pr. barn i institutionerne, end vi har i Danmark.

Vi mener således, at dette spørgsmål er rimelig veldokumenteret. Der er problemer, og vi bliver jævnlig både herinde og andetsteds præsenteret for problemer, som burde være løst, og som man burde kunne gå mere håndgribeligt til værks over for.

Derfor har vi udarbejdet dette lovforslag, og jeg er enig med de forskellige ordførere, som siger, at det måske lægger en lidt bred ramme over til arbejdsministeren. Det er gjort helt bevidst, og det er gjort med den hensigt, at vi for det første gerne vil sikre, at alle dem, der er nævnt i lovforslaget, kommer ind under arbejdsmiljøloven, og for det andet vil vi gerne gøre lovforslaget hurtigt operationelt. Det vil sige, at nogle af de overvejelser, som arbejdsministeren nu putter over i sit tværministerielle udvalg, kunne udmøntes i de bemyndigelser, som vi lægger ind i vores ekstra paragraf om bemyndigelse til arbejdsministeren. For det er klart, at der skal tages nogle særlige hensyn til, hvordan det skal udformes i en vuggestue, i en børnehave, på en skole, på et universitet og deslige. Det kan ikke gøres på helt samme måde, som det bliver gjort i forhold til en privat arbejdsgiver. Det er vi klar over.

Simpelt hen for at undgå at gøre lovforslaget meget langt og kompliceret og ugennemskueligt har vi valgt at lave den meget korte form, som vi mener faktisk tilgodeser de behov, der er.

Samlet vil jeg sige, at vi håber, at man fra Tingets side vil støtte vores lovforslag. Det er rart, at flere af ordførerne faktisk støtter intentionerne i lovforslaget. Der lød både positive toner fra den konservative ordfører, fra den socialdemokratiske, fra SF og fra arbejdsministeren. Jeg synes, det er rart, at der trods alt er en vis forståelse for problemet, og vi kan så håbe på, at det

fører til, at man inden for en overskuelig fremtid er i stand til at lave en lov, som faktisk dækker de områder, som vi har beskrevet, nu hvor man fra regeringens side åbenbart ikke er villig til at kaste sig ud i det i ét hug, selv om vi har gjort det meget lempeligt og operationelt, synes vi selv.

Vi er lidt bange for, at det tværministerielle udvalg, som bliver nedsat, bliver en syltekrukke. Nu har flere af ordførerne fra ikkeregeringspartier henvist til den syltekrukke, og så håber vi, at de i hvert fald sammen med os vil prøve at sikre, at det ikke bliver det.

Jeg takker de ordførere, som trods alt havde nogle positive ords tilovers for forslaget, for deres delvise støtte.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Nu har forslagsstilleren for dette forslag 2-3 gange sagt noget om en syltekrukke.

Jeg vil gerne sige, at jeg ikke er bekendt med, at der står nogen syltekrukker i dette spørgsmål, tværtimod vil vi af mange grunde selvfølgelig sikre, at dette udvalgsarbejde foregår meget hurtigt, nemlig dels fordi det er fuldstændig rigtigt, at der er nogle arbejdsmiljøproblemer – og endda på et meget bredere felt end det, vi taler om her i dag – dels fordi jeg, som det fremgår af lovkatologet, skal fremlægge en handlingsplan for et rent arbejdsmiljø i denne folketingssamling, i løbet foråret. Det er vi i gang med at forberede i Direktoratet for Arbejdstilsynet og i ministeriet, så der er faktisk ganske meget speed på. Derfor vil jeg bede forslagsstillerne om at droppe begrebet syltekrukke, for der i hvert fald ikke tale om nogen syltekrukke i denne sag.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Arbejdsministeren må selvfølgelig have mig undskyldt, hvis det viser sig, at det ikke er en syltekrukke. Det vil jeg være meget glad for, og vi ser da frem til, at det arbejde, ministeren beskriver, også fører til, at de ideer, som vi har i vores lovforslag, faktisk indgår i det på en sådan måde, at alle mennesker, der er på en institution eller på en anden arbejdsplads, også er omfattet af arbejdsmiljøloven.

Så må tiden jo vise, hvad vi skal kalde det udvalg, som ministeren har lavet. Hvis det viser sig ikke at være en syltekrukke, må jeg naturligvis på forhånd sige undskyld for den ufine betegnelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejds-markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af Arbejdstilsynets beføjelser ved arbejde i private hjem.

Af Helge Sander (V) og Pia Christmas-Møller (KF) m.fl.

(Fremsat 10/1 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Umiddelbart lyder forslaget måske meget besnærende, for hvad har Arbejdstilsynet egentlig at gøre i private hjem? Svaret er det samme som for mange andre myndigheder, der har adgang til private hjem, f.eks. inden for ældreområdet.

Flere og flere ældre og handicappede bliver jo boende i deres eget hjem. Det betyder, at disse hjem også bliver arbejdspladser for tusinder af mennesker, tusinder af hjemmehjælpere f.eks. Har de ikke også krav på et godt arbejdsmiljø? Selvfølgelig har de det.

Men for at indfri målet om et godt arbejdsmiljø for disse grupper bør der være en mulighed for at rådgive, for at vejlede samt i sidste ende for at kontrollere.

Man må ikke glemme, at f.eks. hjemmehjælpernes arbejdsmiljø kan være særdeles belastende. Tunge løft og dårlige arbejdsstillinger har præget det erhverv i ganske mange år.